

9. Internetconsultatie

Naar aanleiding van de internetconsultatie zijn bijna 4000 reacties uitgebracht, waarvan er 2173 openbaar zijn.⁸ Infram heeft in opdracht van het ministerie van IenW alle reacties samengevat in het rapport «Samenvatting reacties Verzegeling Toiletafvoer Pleziervaart».⁹

Uit het onderdeel «Algemene opinie» blijkt dat verreweg de meeste insprekers (2283, waaronder de vier landelijke watersportorganisaties¹⁰ die ingesproken hebben) overwegend tegen de verzegeling zijn, omdat zij van mening zijn dat bepaalde voorwaarden ontbreken om de verzegelingsplicht in te voeren. Als voorwaarden komen in de reacties steeds terug:

- er moeten voldoende functionerende innamepunten worden gerealiseerd, en
- er moeten zuiveringsvoorzieningen op de markt zijn die aan boord kunnen worden gebruikt.

Er zijn echter nog andere alternatieven. Die zullen hieronder in de reactie aan de orde komen. Hieronder wordt per thema uit het rapport van Infram een reactie gegeven op de opmerkingen die in het kader van de internetconsultatie zijn gemaakt.

Naar aanleiding van de reacties is op enkele punten het besluit aangepast en de toelichting aangevuld. Ook zijn de regels over verzegeling pas na 1 januari 2026 in werking getreden. Met de reacties is rekening gehouden bij het opstellen van de regels die ten aanzien van de verkrijging van het zegel in de Omgevingsregeling zijn gesteld. Daarnaast is er een voorlichtingscampagne gelanceerd.

---

⁸ zie https://www.internetconsultatie.nl/wijziging_bal_verzegeling_toiletwater_pleziervaart/reacties

⁹ zie https://www.internetconsultatie.nl/wijziging_bal_verzegeling_toiletwater_pleziervaart/berichten

¹⁰ Dit waren het Watersportverbond, het Verbond Nederlandse Motorbootsport (VNM), de Koninklijke Nederlandsche Motorboot Club (KNMC) en de Federatie Varend Erfgoed Nederland (FVEN). Daarbij hebben veel individuele insprekers gebruik gemaakt van voorbeeld-inspraakteksten die door de organisaties waren opgesteld.

Thema 1: Nut en noodzaak van de maatregel

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersport-organisaties</i>	<i>Reactie</i>
Heeft geen nut/noodzaak	<p>Veel voorkomende opmerkingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De verzegeling van de toiletafvoer heeft geen zin op grote(re) wateren en rivieren, zoals bijvoorbeeld in de Waddenzee en het IJsselmeer. (meest) 2. Er zijn in de havens al voldoende sanitaire voorzieningen en deze hebben vaak de voorkeur boven het gebruik van een toilet aan boord. (vaak) 3. Er zijn boten die geen toilet aan boord hebben. (soms) 4. Er is nauwelijks vervuiling in het water. Een voorbeeld van een opmerking is: «Water is al schoon, kijk naar alle waterplanten». (meest) 5. Er worden al alternatieven voor het gebruik van een toilet aan boord gebruikt. Bijvoorbeeld: «Wij gebruiken al jaren droogzakken die nauwkeurig in de pot passen, waardoor alles netjes schoon blijft». (soms) 6. De recreatievaart zorgt niet voor ongezond zwemwater. 7. Er wordt niet of weinig gezwommen waar veel schepen varen of liggen. 	498	0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het verbod om ongezuiverd toiletwater te lozen geldt voor het oppervlaktewater in Nederland. Daarin is geen onderscheid gemaakt in klein en groot oppervlaktewater, waaronder de Waddenzee, Westerschelde, Dollard en het IJsselmeer. Dit spoort ook met de gedachte vanuit de Europese Zwemwaterrichtlijn, dat oppervlaktewater geschikt moet zijn om veilig in te zwemmen. 2. Het gebruik van sanitaire voorzieningen in havens kan inderdaad een goed alternatief zijn voor gebruik van het toilet aan boord. 3. Als er geen spoeltoilet aan boord is, is er geen afvoerleiding en is verzegeling van de afsluiter in die leiding ook niet aan de orde. 4. Ongezuiverde lozingen van toiletwater veroorzaken verhoogde hoeveelheden micro-organismen, die een gezondheidsrisico zijn voor zwemmers. De Zwemwaterrichtlijn kent dan ook normen voor de hoeveelheid micro-organismen in oppervlaktewater. 5. Het gebruik van dergelijke zakken of een droogtoilet is inderdaad een goed alternatief voor een spoeltoilet. Verzegeling is dan niet aan de orde. 6. Uit onderzoek¹ is diverse keren gebleken dat pleziervaartuigen die ongezuiverd toiletwater lozen een risico vormen voor de gezondheid van zwemmers. 7. In de praktijk blijkt er regelmatig te worden gezwommen in de buurt van pleziervaartuigen. Ongezuiverde toiletlozingen vormen dan een gezondheidsrisico.
Heeft nut/noodzaak	<p>Veel voorkomende opmerkingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het hebben van schoon oppervlaktewater is wenselijk, voor watersporters/zwemmers (meest) 2. Het niet lozen van toiletten is gunstig voor het milieu. (vaak) 3. Het verkleint de kans op ziektes voor watersporters/zwemmers (weinig) 4. Het verbieden van lozen in havens of locaties waar gezwommen wordt is wenselijk. (vaak) 5. Het verbieden van lozen in stilstaande wateren is wenselijk. (vaak) 	134	2068 (Watersportverbond, FVEN, KNMC & VNM ²)	<p>1 t/m 6. Deze reacties onderschrijven het nut dan wel de noodzaak van de voorgestelde verzegeling van de afsluiter op de afvoerleiding van een spoeltoilet. Wat zwemmer is, is niet gespecificeerd in de Zwemwaterrichtlijn. Dit kunnen dus ook andere watersporters zijn die te water kunnen raken, zoals (kite-)surfers en kanoërs.</p> <p>Ook de opmerkingen van Watersportverbond, FVEN, KNMC en VNM vormen een ondersteuning van nut en noodzaak van het voorstel.</p>
Dieren ontlasten ook in het water	<p>Indien de opmerking gemaakt is dat dieren ook hun ontlasting lozen in het oppervlaktewater (dus de maatregel heeft geen zin). Er wordt vooral verwezen naar ganzen, eenden en andere watervogels, en koeien.</p>	114	0	<p>Uit onderzoek is gebleken dat de ongezuiverde lozing van toiletwater leidt tot verhoogde hoeveelheden ziekteverwekkende micro-organismen in het water, die een gezondheidsrisico opleveren voor zwemmers.</p> <p>Daarbij is ook van belang dat het gedrag van dieren niet te beïnvloeden is, en het gedrag van mensen wel.</p>

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersport-organisaties</i>	<i>Reactie</i>
Pleziervaart is maar beperkte tijd van het jaar op het water	Veel voorkomende opmerkingen: 1. De pleziervaart is maar een paar weken of maanden op het water. (meest) 2. Pleziervaartuigen worden maar een paar keer per jaar gebruikt. (vaak) 3. Pleziervaartuigen worden voornamelijk of alleen gedurende de zomer maanden en vakanties gebruikt. (soms)	99	0	1 t/m 3. De meeste pleziervaartuigen worden inderdaad alleen tussen april en september gebruikt, en dan vaak maar een deel van die periode. Deze periode valt juist samen met de periode dat de meeste mensen in oppervlaktewater zwemmen. Daarom is het belangrijk om deze mensen te beschermen tegen ongezuiverde toiletlozingen van pleziervaartuigen.

¹ Zie onder andere <https://www.dechos.nl/beinvloeding%20van%20de%20zwemwaterkwaliteit%20door%20de%20pleziervaart.pdf>, <https://docplayer.nl/19370382-Huishoudelijk-afvalwater-scheepvaart.html> en <https://docplayer.nl/132405735-Schoon-water-en-lozingen-uit-recreatievaart.html>

² Watersportverbod: «Het Watersportverbod is voor schoon water en staat dan ook achter het lozingsverbod. Het verbod verkleint de kans op ziekten voor zwemmers en watersporters die in direct contact komen met het oppervlaktewater (zoals zeilers in open boten, kanoërs en board-sporters).»
FVEN: «De FVEN is voor schoon water en staat dan ook achter het lozingsverbod. Het verbod verkleint de kans op ziekten voor zwemmers en watersporters die in direct contact komen met het oppervlaktewater.»
VNM: «Het VNM is natuurlijk voorstander van een goede waterkwaliteit en is er zich van bewust dat vervuild water een gezondheidsrisico oplevert voor zwemmers en andere watersporters. Verzegeling van de afsluiter in gesloten stand tussen de vuilwateropslagtank/toilet van een pleziervaartuig en de huiddeurvoer zal de handhaafbaarheid van het lozingsverbod en de waterkwaliteit nog verder verbeteren.»
KNMC: «De waterkwaliteit is voor ons belangrijk. Het besluit voor verzegeling van de afsluiter tussen toilet en huiddeurvoer kan mogelijk belangrijk bijdragen tot een betere handhaafbaarheid van het bestaande lozingsverbod.»

Thema 2: Werking van de maatregel

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersport-organisaties</i>	<i>Reactie</i>
Hoe wordt er verzegeld?	Indien een opmerking gemaakt is over de wijze van verzegeling.	52	0	Het verstrekte zegel moet zodanig worden aangebracht dat de afsluiter niet kan worden geopend zonder het zegel te verbreken. Meestal is daar geen voorbereiding voor nodig, maar soms moet er eerst iets worden gedaan, bijvoorbeeld een gaatje boren in een afsluiter met een ronde draaiknop. Daar komt voorlichting over.
Wie gaat het verzegelen?	Indien een opmerking gemaakt is over wie gaat verzegelen (b.v. booteigenaar zelf of geregeld door overheid).	19	0	De eigenaar van het pleziervaartuig is verantwoordelijk voor het correct aanbrengen van het zegel.

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersport-organisaties</i>	<i>Reactie</i>
Invoeringstermijn te snel	Indien in de reactie gevraagd of voorgesteld wordt om de maatregel uit te stellen, een overgangperiode wordt voorgesteld, of wordt gesteld dat de maatregel te snel wordt ingevoerd.	305	1805 (Watersportverbond, FVEN & KNMC ¹)	Bij het vaststellen van de invoeringstermijn wordt rekening gehouden met de tijd die nodig is om een organisatie aan te wijzen en in te richten die belast zal worden met productie van de zegels en distributie ervan naar de eigenaren van pleziervaartuigen, en de tijd die gemoed is met productie en distributie. Eisen aan de verkrijging van het zegel zijn opgenomen in de Omgevingsregeling. Bij het opstellen daarvan zijn de brancheorganisaties betrokken en heeft een internetconsultatie plaatsgevonden. Jachthavens met meer dan 50 ligplaatsen zijn reeds vele jaren verplicht een werkend innamepunt te hebben. De VNG heeft de gemeenten, die toezichthouder zijn, rondom het moment van consultatie van deze regelgeving daarop gewezen. In plaats van een opslagtank die bij een innamepunt moet worden gelegd zijn er ook andere alternatieven beschikbaar. Te denken is aan een droogtoilet, een chemisch toilet, gebruik van sanitaire voorzieningen op de wal en – op termijn – een zuivering aan boord.
Wie/hoe controleert? (hoe te handhaven)	Veel voorkomende opmerkingen gaan over: 1. Wie controleert de verzegeling? (soms) 2. Hoe wordt de verzegeling gecontroleerd? (vaak) 3. Hoe wordt de verzegeling gehandhaafd? (meest)	145	0	1. Er wordt toezicht gehouden op de verzegeling door de toezichthouder (RWS in rijkswateren en waterschappen in regionale wateren). RWS handhaaft in de rijkswateren, en als er een maatwerkvoorschrift of gelijkwaardige maatregel is opgelegd. In de overige gevallen handhaven de waterschappen. 2 en 3. De toezichthouder kan op grond van de Omgevingswet de bevoegdheid krijgen om aan boord te gaan om een inspectie uit te voeren, ook als de schipper daar niet mee instemt. De toezichthouder kijkt dan of de afsluiter op de juiste wijze is verzegeld. Indien het voorgeschreven zegel niet aanwezig is, of als het zegel niet of onjuist is aangebracht, kan handhavend worden opgetreden.

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersport-organisaties</i>	<i>Reactie</i>
Hoe werkt verzegeling met buitenlandse boten en oversteken van de grens?	<p>Veel voorkomende opmerkingen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Er is geen verzegeling nodig in het buitenland, dus moet de verzegeling telkens opnieuw aangebracht worden bij het oversteken van de grens? (meest) 2. In het buitenland zijn er weinig afzuigstations beschikbaar (soms) 3. Geldt dit ook voor buitenlandse boten? (vaak) 	115	0	<p>1 en 2. Als de eigenaar van een pleziervaartuig de grens oversteekt naar het buitenland en daar het zegel verbreekt omdat daar geen lozingsverbod geldt en er geen innamepunten aanwezig zijn, en hij geen gebruik maakt van alternatieven zoals een droogtoilet of sanitaire voorzieningen op de wal, moet de eigenaar bij terugkeer in Nederland een nieuw zegel aanbrengen.</p> <p>In de Omgevingsregeling zal duidelijkheid worden geboden hoe in deze situatie gehandeld moet worden. Te denken is aan de mogelijkheid om bij jachthavens, bruggen of sluizen dicht bij de grens een nieuw zegel te kopen.</p> <p>Daarnaast is er een mogelijkheid een verzoek te doen tot een zogeheten «gelijkwaardige maatregel» die ter beoordeling kan worden voorgelegd aan de minister van IenW. Indien een pleziervaartuig is voorzien van een positief beoordeelde gelijkwaardige maatregel, is een zegel niet aan de orde.</p> <p>3. Ja, de verzegelingsplicht zal ook gelden voor buitenlandse pleziervaartuigen die Nederland binnenkomen. Bij de regels over de verkrijging van de zegels in de Omgevingsregeling komt dit ook aan de orde.</p>
Zee/binnenlandse wateren	<p>Veel voorkomende opmerkingen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Moet de verzegeling telkens opnieuw aangebracht worden bij de terugkeer van een tocht op zee? (meest) 2. Bij lange/meerdaagse tochten op zee is de tank vol en is er geen mogelijkheid tot lozen bij afzuigstation (vaak) 	328	0	<p>1 en 2. Als de eigenaar van een pleziervaartuig vanuit oppervlaktewater de zee opgaat (waar het lozingsverbod niet geldt) en daar het zegel verbreekt omdat hij geen gebruik maakt van alternatieven zoals een droogtoilet, chemisch toilet of (op termijn) een zuiveringsvoorziening, moet de eigenaar bij terugkeer in het Nederlandse oppervlaktewater een nieuw zegel aanbrengen. De nadere regels in de Omgevingsregeling scheppen meer duidelijkheid. Te denken is aan de mogelijkheid om bij jachthavens, bruggen of sluizen dicht bij de zee een nieuw zegel te kopen.</p> <p>Daarnaast is er een mogelijkheid een verzoek te doen voor zogeheten «gelijkwaardige maatregel» die ter beoordeling kan worden voorgelegd aan de minister van IenW. Indien een pleziervaartuig is voorzien van een positief beoordeelde gelijkwaardige maatregel, is een zegel niet aan de orde.</p>
Moeilijk tank te installeren	<p>Indien een opmerking gemaakt is over de moeite/uitdaging van het installeren van een opslagtank door ruimtegebrek (in kleine boten).</p>	246	0	<p>Indien in een pleziervaartuig te weinig ruimte is voor een opslagtank voor toiletwater, is een alternatief om van het spoeltoilet een droogtoilet te maken (zonder afvoerleiding) of het spoeltoilet door een chemisch toilet te vervangen. In deze situatie is verzegeling niet aan de orde.</p>
Hoe werkt urinelozing	<p>Indien een opmerking gemaakt is over de werking van het wel mogen lozen van urine bij verzegeling.</p>	96	0	<p>Als er een voorziening aan boord is waarmee geborgd wordt dat daarmee uitsluitend urine wordt geloosd (denk bijvoorbeeld aan een urinoir), dan is verzegeling niet aan de orde.</p>

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersport-organisaties</i>	<i>Reactie</i>
Winterklaar maken van de boot	<p>Veel voorkomende opmerkingen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Moet de verzegeling telkens opnieuw aangebracht worden na het winterklaar maken van de boot? (vaak) 2. De verzegeling van de toiletafvoer kan in de winter zorgen voor bevroering van de afsluiters (vaak) 	48	0	1 en 2. Om vorstschade te voorkomen, zijn er wellicht ook mogelijkheden om de inhoud van de afvoerleiding leeg te maken zonder de verzegeling te verbreken. Als die mogelijkheden er niet zijn, zal er een nieuw zegel moeten worden aangebracht. De wijze van verstrekking van de zegels is geregeld in de Omgevingsregeling.
Overige opmerkingen maatregel	<p>Voorbeelden van overige opmerkingen over de werking van de maatregel zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maak het een Europese regel (soms) of een aanpassing op de huidige maatregel, zoals het alleen verzegelen van grotere en/of nieuwe boten (meest) 2. «De voorgestelde wijziging Bal is technisch en praktisch niet of nauwelijks uitvoerbaar» (vaak) 3. «Zijn er uitzonderingen voor oude schepen (bv 100 jaar)?» (vaak) 4. «Wat gaat er gelden voor schepen, die een chemisch toilet gebruiken. Wordt deze ook verzegeld?» (zelden) 5. «Wat met (bewoonde) schepen die niet eenvoudig op eigen kracht kunnen worden verplaatst om bv wekelijks naar een pompinstallatie te varen?» (zelden) 	199	0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voor zover bekend zijn er geen andere landen van de Europese Unie die met verzegeling bezig zijn. Ook de Europese Commissie heeft zover bekend geen voornemens op dit vlak. Mogelijk kan Nederland – na invoering van de verzegelingsplicht – een voorbeeld vormen voor andere landen. Een Europese aanpak is een langdurig traject waarop Nederland niet kan wachten. Het is voor het doel van de regeling (beëindigen van ongezuiverde toiletlozing) niet relevant of het pleziervaartuig groot of nieuw is. 2. Een afsluiter is altijd op een zodanige manier te verzegelen dat deze niet geopend kan worden zonder het zegel te verbreken. Soms is daarvoor een ingreep nodig, zoals het boren van een gaatje in een ronde afsluitkraan. Regels daarover zijn opgenomen in de Omgevingsregeling. Wanneer dat nodig is kan in bepaalde gevallen een gelijkwaardige maatregel worden toegepast. Informatie zal worden verstrekt over hoe de regels toe te passen zijn.

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersport-organisaties</i>	<i>Reactie</i>
				<p>3. Pleziervaartuigen die zijn genoemd in artikel 2, eerste lid, van de Wet pleziervaartuigen 2016 vallen niet onder de verzegelingsplicht.</p> <p>4. Een chemisch toilet heeft geen afvoerleiding, dus verzegeling is niet aan de orde.</p> <p>5. Het huidige lozingsverbod geldt al sinds 2009 voor alle pleziervaartuigen, met uitzondering van de pleziervaartuigen genoemd in artikel 2, eerste lid, van de Wet pleziervaartuigen 2016. Hier vallen ook varende woonschepen onder. Het is de vraag of in het genoemde voorbeeld sprake is van een pleziervaartuig, of een woonark. Wanneer een varend woonschip een Certificaat van Onderzoek (CvO) heeft en minder dan 24 meter lang is, dan valt het onder de definitie van pleziervaartuig en moet aan deze regels voldaan worden. Als het gaat om een woonark wordt het gezien als een woning en die moet zijn aangesloten op de riolering of een IBA (individuele behandeling van afvalwater). Voor woonschepen kan het een oplossing zijn om het spoeltoilet te vervangen worden door een chemisch toilet of droogtoilet. Zodra goedgekeurde zuiveringsvoorzieningen op de markt komen, zou dat ook een oplossing kunnen zijn.</p>

¹ Watersportverbond & FVEN: «Maar de invoering van de verzegeling gaat te snel» en «We vragen dan ook om een overgangstermijn van minimaal vijf jaar.»

KNMC: «Zorg voor een gedegen invoeringsplan, creëer de benodigde infrastructuur, doe aan voorlichting en communicatie, neem daar tijd voor en voer dan pas het besluit in.»

Thema 3: Implementeren maatregel

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersport-organisaties</i>	<i>Reactie</i>
Eerst nadenken en goed voorbereiden, dan pas doen	<p>Veel voorkomende opmerkingen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het plan is ondoordacht (vaak) 2. Er is onwetendheid over wat er speelt in de (plezier)vaart (vaak) 3. Dit plan is achter een bureau bedacht, zonder kennis van praktijk (soms) 	168	1805 (Watersportverbond, KNMC & FVEN ¹)	<p>1, 2 en 3. Bij de ontwikkeling van de regelgeving is en wordt de sector betrokken. Dat er momenteel innamepunten zijn die niet goed functioneren, heeft vooral te maken met het feit dat ze nu nauwelijks gebruikt worden. Dit kan alleen doorbroken worden door invoering van de verzegelingsplicht. Er zijn bovendien meer alternatieven beschikbaar dan alleen innamepunten en (op termijn) zuiveringsvoorzieningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – droogtoilet, – chemisch toilet, – voorziening waarmee uitsluitend urine kan worden geloosd en – gebruik van sanitaire voorzieningen op de wal.

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersportorganisaties</i>	<i>Reactie</i>
Maatregel mist onderbouwing	Veel voorkomende opmerkingen zijn: 1. Wat is de (wetenschappelijke) onderbouwing over ... (meest) 2. Wat zijn de cijfers over... (meest) 3. Wat is het (positieve) effect van het invoeren van de verzegeling? (vaak) 4. Is de onderbouwing van de motie niet te smal?	134	0	1 en 2. Er zijn diverse onderzoeken uitgevoerd rond de effecten van lozing van ongezuiverd toiletwater op de zwemwaterkwaliteit ² 3 en 4. Het huidige lozingsverbod is niet handhaafbaar. De verzegelingsplicht is dat wel. Het positief effect van verzegeling is dat er geen ongezuiverd toiletwater geloosd kan worden. Zo worden zwemmers beschermd. In de motie ³ worden deze aspecten ook benoemd.
Zorg voor alternatieven	Veel voorkomende opmerkingen zijn: 1. Zorg eerst dat er een (betaalbare) zuiveringsinstallatie beschikbaar is op de markt (meest) 2. Zorg voor schone toiletten op havens zodat mensen hier gebruik van willen maken (soms) 3. Een alternatief voor verzegeling zou een chemisch toilet kunnen zijn zoals in campers/caravans (soms) 4. Zorg voor goede voorlichting (soms)	404	2068 (Watersportverbond, KNMC, VNM & FVEN ⁴)	1. Voor zover men geen gebruik wil of kan maken van de innamepunten, zijn er diverse alternatieven die nu al beschikbaar zijn. Zo kan een spoeltoilet geschikt gemaakt worden om alleen urine te lozen, of het kan vervangen worden door droogtoilet of een chemisch toilet. Ook kan men gebruikmaken van een voorziening waarmee uitsluitend urine kan worden geloosd. Een ander alternatief is dat men de sanitaire voorzieningen op de wal gebruikt. 2. Het is de verantwoorde-lijkheid van de haven-beheerder dat de toiletten schoon zijn, deze kan hierop aangesproken worden. 3. Inderdaad, een chemisch toilet is een alternatief, evenals bijvoorbeeld een droogtoilet of een voorziening waarmee alleen urine kan worden geloosd. 4. Er is vanuit het ministerie opdracht gegeven voor een voorlichtingscampagne.
Overige opmerkingen over implementeren maatregel	Bijvoorbeeld: «laten ze eerst eens kijken of het wel rendabel is om al die heisa op te starten» (zelden)	30	0	Vaststaat dat ongezuiverde toiletlozingen van de pleziervaart een gezondheidsrisico voor zwemmers vormen. Verplichte verzegeling is een handhaafbare en effectieve methode om dit te voorkomen. Er zijn alternatieven waarbij geen verzegeling nodig is, zoals een chemisch toilet of droogtoilet.

¹ Watersportverbond & FVEN: «Alleen met een juiste voorbereiding en kwantitatief en kwalitatief voldoende infrastructuur van uitpompstations, zal er acceptatie van de regels komen.»

KNMC: «zorg voor een gedegen invoeringsplan, creëer de benodigde infrastructuur, doe aan voorlichting en communicatie, neem daar tijd voor en voer dan pas het besluit in.»

² Zie onder andere <https://www.dechos.nl/beinvloeding%20van%20de%20zwemwaterkwaliteit%20door%20de%20pleziervaart.pdf>, <https://docplayer.nl/19370382-Huishoudelijk-afvalwater-scheepvaart.html> en <https://docplayer.nl/132405735-Schoon-water-en-lozingen-uit-recreatievaart.html>

³ Zie <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2018Z22176&did=2018D56590>

⁴ Watersportverbond & FVEN: «Een zuiveringsinstallatie is nog niet op de markt.» «Daarnaast moeten er betaalbare, kleine zuiveringsinstallaties verkrijgbaar zijn.»

VNM: «Ook moet er voldoende aanbod zijn van compacte gecertificeerde en betaalbare zuiveringsinstallaties.»

KNMC: «Dit zal echter in de praktijk alleen tot een betere naleving leiden als er een redelijk alternatief is voor het verwijderen van fecaliën houdend afvalwater.»

«Dit kan door het beter aanbieden van alternatieve verwijderingsmogelijkheden als uitpomp en aan boord zuiveren ...»

Thema 4: Werking afzuiging

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersportorganisaties</i>	<i>Reactie</i>
Infrastructuur	<p>Veelvoorkomende opmerkingen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De afzuigstations zijn niet overal beschikbaar (meest) 2. De infrastructuur van afzuigstations is nog niet op orde (meest) 3. De afzuigstations liggen op veelal op moeilijk bereikbare plekken in de haven (b.v. helemaal achterin of op moeilijke plekken voor grotere boten) (meest) 4. De afzuigstations zijn niet dichtbij bereikbaar en omvaren is dus noodzakelijk (soms) 5. De capaciteit is niet toereikend voor het aantal boten en schepen dat er gebruik van moet maken (meest) er zullen lange wachttijden ontstaan bij de huidige capaciteit (vaak) 6. Er zijn onvoldoende afzuigstations aanwezig (meest) 	633	2068 (Watersportverbond, FVEN, KNMC & VNM ¹)	<p>1 en 2. Alle jachthavens met meer dan 50 ligplaatsen zijn sinds 2009 verplicht om een werkend innamepunt te hebben. Deze innamepunten worden nu niet of nauwelijks gebruikt, waardoor onderhoud en reparatie weinig prioriteit hebben.</p> <p>Wanneer het innamepunt niet werkt kan hierover het beste contact opgenomen worden met de beheerder van de jachthaven. Gemeenten houden toezicht op de regels voor het inzamelen van het toiletwater door jachthavens. Ook met de gemeente of omgevingsdienst kan daarom contact worden opgenomen. Daarnaast zijn er onder meer in Friesland innamepunten gerealiseerd buiten jachthavens.</p> <p>Naar verwachting zal deze vicieuze cirkel pas doorbroken worden bij invoering van de verzegelingsplicht.</p> <p>De Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) biedt per 1 januari 2022 belastingaftrek aan middels de MIA of Vamil voor de aanschaf van innamepunten voor jachthavens met minder dan 50 ligplaatsen, en een extra innamepunt voor jachthaven met meer dan 50 ligplaatsen. En ook voor andere ondernemers die een innamepunt willen exploiteren op andere locaties zoals langs vaarroutes. Hiermee kunnen meer innamepunten beschikbaar komen.²</p> <p>3. Het gaat erom dat de innamepunten aanwezig zijn en dat ze functioneren. Dat iemand over enig stuurmanschap moet beschikken om het innamepunt te bereiken, kan als een ongemak worden gezien. Hierover kan u contact opnemen met de beheerder van de jachthaven.</p> <p>4. Dat men voor gebruik van een innamepunten soms moet (om)varen, kan men zien als ongemak. Met de belastingaftrek middels de MIA of Vamil regelingen voor de aanschaf van innamepunten kunnen meer innamepunten beschikbaar komen.</p> <p>5 en 6. Of de capaciteit in termen van innamepunten toereikend is of niet hangt mede af van het gebruik van alternatieven. Zoals eerder opgemerkt zijn er nu al diverse alternatieven beschikbaar: droogtoilet, chemisch toilet, voorziening waarmee alleen urine kan worden geloosd en gebruik van sanitaire voorzieningen aan wal. In de toekomst komen daar zuiveringsvoorzieningen bij.</p>

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersportorganisaties</i>	<i>Reactie</i>
Kapot/onbetrouwbaar	Er wordt vooral opgemerkt dat de afzuigstations veelal defect zijn	277		De innamepunten worden nu niet of nauwelijks gebruikt, waardoor onderhoud en reparatie weinig prioriteit hebben. Naar verwachting zal deze vicieuze cirkel doorbroken worden bij invoering van de verzegelingsplicht. De VNG heeft de gemeenten geïnformeerd dat te verwachten is dat de innamepunten dan vaker zullen worden gebruikt, en onder de aandacht gebracht dat gemeenten hier een toezichhoudende rol hebben.
Overige opmerkingen over werking afzuiging	Onder andere: 1. Afzuiging moet wel gratis zijn, maar soms moet ervoor betaald worden 2. De afpompstations worden veelal niet bediend (soms) 3. «Door de jaren heen hebben we moeten constateren dat de overheid achter blijft met de invoering van afgiftepunten vuilwatertanks.» (soms)	110		1. Voor gebruik van de innamepunten bij jachthavens met meer dan 50 ligplaatsen mag volgens de wetgeving geen vergoeding worden gevraagd. Indien er wel een vergoeding wordt gevraagd, kan de schipper aan de gemeente vragen om handhavend op te treden. Daarnaast is er in opdracht van het ministerie van IenW een app ontwikkeld waarmee situaties waarbij er een vergoeding gevraagd wordt, gemeld kunnen worden. ³ 2. Het is niet wettelijk voorschreven dat de innamepunten door de jachthavenhouder bediend moeten worden. Op YouTube zijn instructiefilmpjes te vinden. ⁴ 3. Sinds 2009 zijn alle jachthavens met meer dan 50 ligplaatsen verplicht een innamepunt te hebben. Daarnaast zijn er soms door waterschappen innamepunten aangelegd buiten jachthavens. Op bepaalde dagen kan het op sommige punten druk zijn. Daarom wordt het plaatsen van meer innamepunten gestimuleerd door RVO.

¹ Watersportverbond & FVEN: «Er zijn op dit moment niet voldoende vuilwater uitpompstations en van de stations die er wel zijn, staan er veel op een onhandige plek achter in de haven of ze werken niet naar behoren. Als er tientallen watersporters aan het eind van een mooi weekend terugkomen in de haven, duurt het uren voordat iedereen zijn tank heeft kunnen legen.»

VNM: «Maar in de visie van het VNM kan de verzegeling pas worden ingevoerd als de benodigde infrastructuur is aangelegd, zoals voldoende uitpompstations in jachthavens en op openbare aanlegplaatsen zoals winkelsteigers en gemeentehavens en langs openbaar vaarwater. Dit alles om te voorkomen dat er lange wachtrijen ontstaan en de acceptatie van de regel wordt geschonden.»

«Van de pleziervaarder met een veelal beperkte vuilwateropslagtank kan moeilijk worden verwacht dat met een volle tank wordt doorgevaren naar een uitpompstation dat soms meer dan 50 km verderop gelegen is.»

KNMC: «Zolang er onvoldoende uitpompstations langs de vaarwegen aanwezig zijn op redelijke onderlinge afstanden zal het besluit praktisch onuitvoerbaar zijn» «Creëer de benodigde infrastructuur»

² Zie <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/milieulijst-en-energielijst/miavamil/vuilwaterinnamestation-voor-pleziervaartuigen>

³ Zie <https://waterrecreatienederland.nl/melder-vuilwater-innamepunt/>

⁴ Zie bijvoorbeeld <https://www.youtube.com/watch?v=teNr3uMQ8vY> en <https://www.youtube.com/watch?v=etCLZyu94-s>

Thema 5: Impact maatregel

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal indivi- duële opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersport- organisaties</i>	<i>Reactie:</i>
Makkelijk te ontwijken	Veel voorkomende opmerkingen zijn: 1. Mensen zullen de emmer/puts weer gaan gebruiken (meest) 2. Behoeftes zullen overboord gedaan worden (vaak) 3. Mensen zullen overstappen naar een chemisch toilet, met het mogelijke gevolg dat mensen dit overboord gaan gooien (soms)	222	0	1, 2 en 3. Er zijn alternatieven beschikbaar die comfortabeler zijn en meer privacy bieden dan gebruik van een emmer of puts of een rechtstreekse lozing. Te denken is aan een droogtoilet, een chemisch toilet of een voorziening waarmee uitsluitend urine kan worden geloosd. Dat de inhoud van een chemisch toilet overboord gegooid wordt, is zeer ongewenst. Hier zal in de voorlichting ook aandacht aan worden besteed.
Draconische maatregel	Indien een opmerking gemaakt is over dat de maatregel te vergaand/te verstrekkend/draconisch is	64	0	Met de verzegeling worden de gezondheidsrisico's voor zwemmers door lozing van ongezuiverd toiletwater tegengegaan. Het zegel kan door de schipper zelf worden aangebracht.
Maatregel brengt kosten met zich mee	Indien een opmerking gemaakt is over dat de maatregel kosten met zich mee brengt voor onder andere: 1. De overheid (b.v. kosten voor handhaving, het plaatsen van afzuigstations) (vaak) 2. De haveneigenaren (b.v. bij het plaatsen van afzuigstations) (vaak)	188	77 (KNMC ¹)	1. Elk voorschrift waarop gehandhaafd kan worden, brengt handhavingskosten met zich mee. Vaststaat dat de verzegelingsplicht beter handhaafbaar is dan het lozingsverbod. Een goede naleving zal de noodzaak van handhaving, met daaraan verboden kosten, verminderen. 2. Het voorschrift dat jachthavens met meer dan 50 ligplaatsen een werkend innamepunt moeten hebben, geldt al sinds 2009. Zij hebben voor de aanleg destijds in veel gevallen een subsidie kunnen aanvragen. Ook voor de aanleg van nieuwe innamepunten is voor jachthavens en ondernemers belastingaftrek via RVO mogelijk.
Belast booteigenaren	Indien een opmerking gemaakt is over dat de maatregel de booteigenaren belast. Veel voorkomende opmerkingen zijn: 1. De maatregel brengt kosten met zich mee voor de booteigenaren (b.v. forse investeringen, aanschaf watertank, zuiveringsinstallatie, het afzuigen kost geld) (meest) 2. De maatregel is een vorm van burgers pesten (soms) 3. De verzegeling zorgt voor vrijheidsbeperking (zelden)	318	263 (VNM ²)	1, 2 en 3. De kosten van verzegeling bestaan uitsluitend uit de aanschaf van het zegel en zijn proportioneel. Na ontvangst van het zegel kan de schipper het zelf binnen een paar minuten aanbrengen. Het verbod om ongezuiverd toiletwater te lozen geldt al sinds 2009. Het enige element wordt daar nu bij komt is de verzegelingsplicht. Als men nu geen opvangtank heeft en rechtstreeks vanuit het toilet op het oppervlaktewater loost, is men al meer dan een decennium in overtreding. De kosten van bijvoorbeeld een opvangtank kunnen dus niet toegeschreven worden aan dit besluit. Er zijn ook alternatieven beschikbaar die goedkoper zijn en voor veel booteigenaren voldoende gebruiksgemak bieden. Het gebruik van innamepunten bij jachthavens met meer dan 50 ligplaatsen is gratis. Verzegeling is een proportionele maatregel om het doel (voorkomen van gezondheidsrisico's voor zwemmers door lozing van ongezuiverd toiletwater) te bereiken.

<i>Categorie</i>	<i>Toelichting categorie</i>	<i>Aantal individuele opmerkingen</i>	<i>Vanuit watersportorganisaties</i>	<i>Reactie:</i>
Zorgen over privacy	Veel voorkomende opmerkingen zijn: 1. Het toelaten van handhavers op privéterrein tast de privacy aan van booteigenaren (meest) 2. In huis heeft de politie ook een huiszoekingsbevel nodig (vaak) 3. Waarom is een BOA bevoegd om op privé domein te controleren? (vaak)	80	0	1, 2 en 3. Op grond van de artikel 18.6 en 18.7 van de Omgevingswet kan bij de aanwijzing van de toezichhoudende ambtenaren (BOA'S) worden bepaald dat zij gerechtigd zijn om binnen te treden bij een pleziervaartuig dat als woning wordt aangemerkt, ook als de schipper daar geen toestemming voor geeft. Om de verzegeling te kunnen controleren, is het nodig dat de toezichthouder binnentreedt. De artikelen 18.6 en 18.7 van de Omgevingswet gelden ook voor woningen.
Oneerlijk tegenover pleziervaart/ t.o.v. andere maatregelen en andere soort vaart	Veel voorkomende opmerkingen zijn: 1. Pak eerst de beroepsvaart/ chartervaart aan, deze vervuilen veel meer (meest) 2. De maatregel is oneerlijk zolang de beroepsvaart/cruiseschepen (+50 passagiers) niet aan deze eis hoeven te voldoen (meest) 3. Er zijn veel milieuvervuilende problemen om aan te pakken (zelden)	510	0	1 en 2. Ook bij de charter-vaart is er sprake van wijziging van de regels voor lozingen van ongezuiverd toiletwater. Een zuiveringsplicht geldt nu voor vaartuigen voor meer dan 50 passagiers. Vanaf 2025 mogen schepen geschikt voor meer dan 12 personen geen afvalwater meer lozen als het schip na 2008 gebouwd is. Voor oudere schepen gaat het lozingsverbod in 2030 gelden. ³ Daarnaast zijn er veel meer pleziervaartuigen dan beroeps- en charter-vaartuigen en komen zwemmende mensen veel meer in de buurt van pleziervaartuigen dan in de buurt van grotere beroepsvaartuigen. 3. De verzegeling is specifiek gericht op de bescherming van de gezondheid van zwemmers.
Overige opmerkingen over impact maatregel	Onder andere: 1. Stankoverlast is een reden dat mensen hun vuilwatertank liever niet gebruiken (soms) 2. «Na verzegeling van de afsluiters ontstaat er vervuiling van de pomp en slangen» (zelden)	103	0	1. Het legen van de opslagtank bij een innamepunt voordat de boot langere tijd niet gebruikt wordt is een belangrijke manier om stankoverlast te voorkomen. In de voorlichting zal ook aandacht besteed worden aan het voorkomen van stankoverlast. In plaats van een opslagtank (en gebruik van innamepunten) zijn er nu al diverse andere alternatieven, zoals chemisch toilet, droogtoilet, voorziening waarmee uitsluitend urine wordt geloosd en gebruik van voorzieningen aan de wal. In de toekomst komen daar zuiveringsvoorzieningen aan boord bij. 2. Om vervuiling van pomp en slangen te voorkomen, kan de leiding na de winter met drinkwater worden gespoeld, alvorens de afsluiter in gesloten stand te verzegelen.

¹ KNMC: «Dat levert weinig meer op en gaat veel geld en inspanning kosten aan de kant van overheden»

² VNM: «... om zijn tank leeg te pompen zonder dat er een financiële vergoeding wordt gevraagd (zie Activiteitenbesluit milieubeheer artikel 3.26i lid 4). Dat is een gezondheidsrisico voor de pleziervaarder»

³ Zie het op 9 september 1996 te Straatsburg tot stand gekomen Verdrag inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart (Trb. 1996, 293).

10. Overgangsrecht en inwerkingtreding

De inwerkingtredingsdatum is bepaald op een bij koninklijk besluit bepaald tijdstip. Naar aanleiding van de inspraakreacties op de internetconsultatie en in afstemming met de branche zijn artikel I, onderdelen A en C en artikel II niet voor 1 januari 2026 in werking getreden.